

MÅL OCH BUDGET 2024–2027

NYSTART FÖR HANINGE

HANINGEALLIANSEN

Kompletterad 2023-11-27

Fullmäktiges vision och mål
Driftbudget 2024
Ekonomisk plan och investeringsbudget 2024–2027

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
1.1 Vision	2
1.2 Vårt löfte till invånarna	2
2. Kommunens styrsystem	3
3. Kommunfullmäktiges mål	5
4. Uppdrag och inriktningar 2024	10
4.1 Personalpolitik	10
4.2 Offentlig utsmyckning	10
4.3 Investeringar och lokaler	11
4.4 Klimat och miljö	11
4.5 Upphandling	11
4.6 Särskilda infrastrukturella satsningar	12
4.7 Effektiv ekonomistyrning	12
5. Ekonomiska driftramar per nämnd och bolag	13
5.1 Kommunstyrelsen	14
5.2 Barn- och förskolenämnden	16
5.3 Grundskolenämnden	17
5.4 Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	17
5.5 Idrotts- kultur- och fritidsnämnden	17
5.6 Socialnämnden	18
5.7 Stadsbyggnadsnämnden	18
5.8 Äldrenämnden	18
5.9 Finansförvaltning	19
5.10 Kommunala bolag: Tornberget AB och Haninge Bostäder AB	19
6. Investeringsbudget för 2024 och plan för 2025–2027	20
7. Ekonomisk plan 2025–2027	23
7.1 Resultatprognos	24
7.2 Balansprognos	25
7.3 Kassaflödesanalys	25
8. Regler för ekonomi- och verksamhetsstyrning	26
8.1 God ekonomisk hushållning	26
8.2 Konkurrensutsättning genom upphandling eller kundval	26
8.3 Interna resultatenheter	29
8.4 Lokalförsörjning	29
8.5 Delegationsordning och attestreglemente	31
8.6 Driftbudget	31
8.7 Investeringsbudget	33
8.8 Förvaltningsledningens rapporteringsskyldighet	34
8.9 Tidplan för uppföljning och rapportering av Mål och budget	35

1. Inledning

1.1 Vision

Kommunens medarbetare finns för invånarna och fokuserar på kärnuppdraget. Våra tjänster bygger på kostnadseffektivitet och valfrihet med bäst kvalitet till rätt pris för kommuninvånare. Vi är en kommun känd för sin starka ekonomi och låga skatt.

Vi är en trygg kommun där människor både tar ansvar för sina liv och bryr sig om sin omgivning. Haninge är den unika blandningen av tät stad, landsbygd och skärgård där alla kan hitta sitt attraktiva boende och sin plats att utvecklas och växa genom hela livet. Haninge är ett konkurrenskraftigt alternativ för människor som vill flytta till eller inom Stockholmsregionen och för företag som vill etablera sig här. Haninge är navet för utveckling på Södertörn.

1.2 Vårt löfte till invånarna

All verksamhet som bedrivs av eller på uppdrag av Haninge kommun ska vila på en tydlig grund, ett löfte till invånarna som aldrig sträcker sig så långt att det undergräver politikens förmåga att leverera sitt grundläggande uppdrag. Haninge kommuns löfte till invånarna är att:

- vara tillgängliga och erbjuda god service
- behandla invånare och kunder med professionalitet och respekt
- varsamt förvalta skattebetalarnas pengar

2. Kommunens styrsystem

Haninge kommuns styrsystem bygger på kommunens vision och löftet till invånarna. Styrsystemet syftar till att stödja kommunens arbete med att använda befintliga resurser effektivt och tillhandahålla tjänster av god kvalitet. Kommunens styrsystem ska bidra till att ekonomin är i balans, målsättningarna uppnås och att verksamheterna kvalitetssäkras.

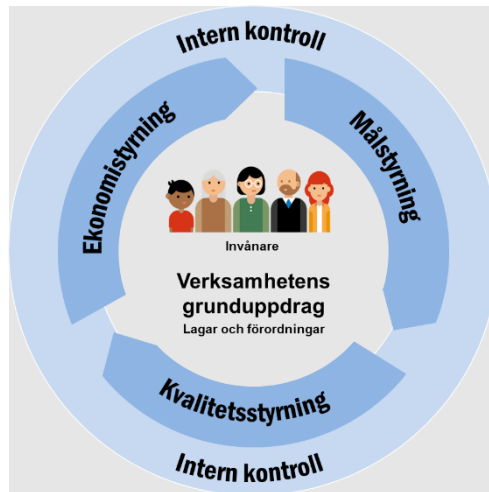

Fig. 1 Haninge kommuns styrsystem.

Kommunens invånare är i fokus och genom styrningen ska de få service och tjänster av god kvalitet utifrån behov. Styrning och verksamhet ska bedrivas i enlighet med lagar och förordningar i linje med verksamhetens grunduppdrag. Haninge kommuns styrsystem består av ekonomistyrning, målstyrning och kvalitetsstyrning. Tillsammans med intern kontroll utgör detta grunden för att styra, leda, planera och följa upp kommunens verksamhet.

Ekonomistyrningen handlar om att kommunens skatteintäkter ska användas på ett effektivt sätt. Målstyrningen hjälper till att lyfta blicken med fokus på utveckling och att skapa större förändringar. Kvalitetsstyrningen handlar om att styra och följa upp grunduppdraget, stödja genomförandet samt utveckla arbetsformer så att kommunen håller hög kvalitet i den dagliga verksamheten över tid. Den interna kontrollen säkerställer att verksamheten förebygger risker och genomför verksamhet enligt beslutade arbetsätt och styrning.

Styrsystemet beskrivs mer utförligt i ”Riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll” där kommunens modeller och principer för styrsystemets olika delar är beskrivet samt hur återrapportering till nämnd och bolagsstyrelse och ytterst kommunfullmäktige ska ske.

Inriktning och prioriteringar för den politiska viljan fastställs i kommunfullmäktiges Mål och budget genom mål, indikatorer, uppdrag samt en ekonomisk resursfördelning.

Visionen och löftet till invånarna utgör gemensamt med kommunfullmäktiges mål och indikatorer den politiska målstyrningen. Fullmäktiges mål och indikatorer konkretiseras ytterligare i nämndplan för respektive nämnd samt affärsplan för bolag. De politiska styrsignalerna tas emot av tjänstemannaorganisationen som planerar och genomför de förflyttningar som krävs för att uppnå beslutade målsättningar. Uppföljning och rapportering

sker sedan till nämnd/bolag och ytterst till kommunfullmäktige. Detta utgör inriktningen för styrningen av kommunen under den aktuella perioden och gäller samtliga nämnder och bolag.

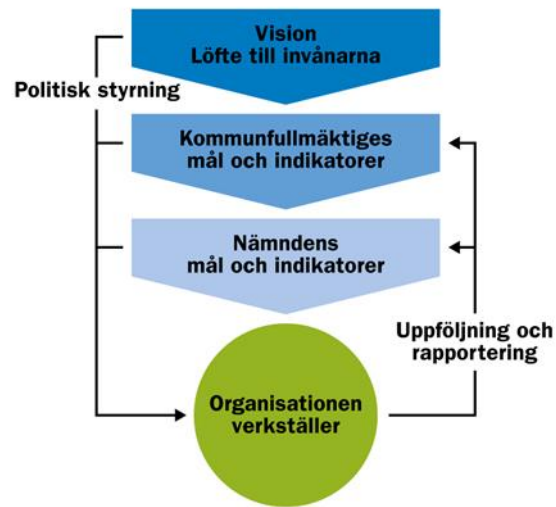

Fig. 2. Haninge kommuns styrmodell för målstyrning.

För att uppnå bästa effekt och nytta krävs ett koncernövergripande synsätt och kommungemensamt agerande. Kommunstyrelsen har därför ett särskilt ansvar att samordna nämnder och de kommunala bolagen.

3. Kommunfullmäktiges mål

Haninge kommun tillämpar mål- och resultatstyrning. Kommunen har nio mål som följs upp med indikatorer och målvärden som sträcker sig över hela mandatperioden. Målen omfattar rubrikerna Tryggare invånare, En skola med fokus på kunskap och studiero, En meningsfull fritid för invånarna, Ett växande näringsliv med fler i egen försörjning, Ordning och reda i ekonomin, Målinriktat miljöarbete, Attraktiva bostäder och närmiljö, Hög kvalitet i kommunens tjänster samt En attraktiv arbetsgivare. Fullmäktiges mål utgör tillsammans med den politiska plattformen den övergripande styrningen av kommunen där den politiska plattformen pekar ut de högsta prioriteringarna och fullmäktiges mål visar den övergripande styrningen.

Mål 1. Trygga invånare

Tryggheten är vår tids stora frihetsfråga. Det offentliga rummet ska tas tillbaka till hederliga invånare och resurser ska läggas på uthålliga åtgärder som bidrar till minskad kriminalitet och ökad trygghet. Kommunen har som mål att Haninge inte ska ha några utsatta områden 2030.

Mål 1 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Anmälda brott om skadegörelse, per 1 000 invånare	32,5				27
Trygghet i skolan, årskurs 8 (%)	80				86
Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%)	61,3				69

Mål 2. En skola med fokus på kunskap och studiero

Utbildning ger möjligheter för människor att uppnå sina livsmål. Inget barn eller elev ska hindras att nå sin fulla potential i Haninges skolor. Skolor i Haninge kommun ska präglas av tydliga regler och fokus på trygghet, resultat och studiero.

Mål 2 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, andel (%)	71,4				80
Gymnasieelever med indraget studiestöd pga. ogiltig frånvaro, andel (%)	14,9				7,5
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	81,3				90

Gymnasieelever med behörighet till universitet och högskola inom 3 år, andel (%)	51,7				55
Gymnasieelever med examen inom 3 år, andel (%)	65,1				70
Antal inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi	5,5				5,5

Mål 3. En meningsfull fritid för invånarna

Ett rikt fritidsliv bidrar till friskare och mer aktiva invånare. Ur ett kommunalt perspektiv är det främst invånare som tar del av kommunens tjänster som kan stimuleras till ett friskare liv. Hälsoperspektivet ska finnas med i kommunala verksamheter för att främja ett hälsosamt Haninge.

Mål 3 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Möjlighet att komma utomhus i särskilt boende för äldre (%)	55				59
Elever i grundskolan som sällan eller aldrig deltar i idrottsaktiviteter på sin fritid (%)	21,8				15
Möjlighet för medborgarna att nyttja idrotts- och motionsanläggningar (%)	74,9				75,0
Andelen ungdomar som upplever att tillgången till kulturaktiviteter är god (%)	60,3				65
Andelen ungdomar som upplever att tillgången till idrottsaktiviteter är god (%)	78				85

Mål 4. Ett växande näringsliv med fler i egen försörjning

Haninge ska vara en attraktiv företagskommun och ta vara på de förutsättningar som kommunen har inom olika branscher. Servicen till befintliga företag och nyetableringar ska vara enkel, snabb och hålla hög kvalitet. Fler företag ger fler jobb, som leder till mindre bidragsberoende. Det ska finnas en stark koppling mellan ekonomiskt bistånd och krav på aktivitet.

Mål 4 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Nöjd kund index för företagare (NKI)	80				80
Arbetsplatskvot	*0,66				0,68
Kostnad ekonomiskt bistånd, kr/inv.	1 427				1 200
Sammanfattande omdöme företagsklimat (index 1-6 Svenskt näringsliv)	3,32				3,7
Företagsklimat bygglov NKI	77				77

*Målvärde för 2021, statistik för 2022 saknas

Mål 5. Ordning och reda i ekonomin

Kommunen har en skyldighet att förvalta skattebetalarnas pengar på bästa sätt. Kommunens verksamheter ska vara så effektiva som möjligt och leverera högsta möjliga kvalitet per skattekrona. Kommunens ekonomi ska långsiktigt stärkas med ökad självfinansiering av investeringar. På sikt ska kommunalskatten sänkas.

Mål 5 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Resultat av skatteintäkter och generella statsbidrag (%)	10,5				3,0
Låneskuld per invånare (tkr)	42,2				58,6

Mål 6. Målinriktat miljöarbete

Kommunen ska ha en tydlig styrning mot ambitiösa miljömål. I det större perspektivet ska kommunen genom samarbete med främst närmommunerna uppnå samarbeten som kan bidra till minskade utsläpp och förbättrad miljö. Kommunens egen verksamhet ska inspirera invånarna till att ta ett större ansvar för sin närmiljö.

Mål 6 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Utsläpp av växthusgaser från kommunens resor och transporter (ton)	284				0

Energianvändning i kommunala lokaler och bostäder (kWh/m ²)	123				117
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling (%)	*32				35
VA-utbyggnad i omvandlingsområden, antal enskilda avlopp**	0				290

*Utfall 2021

**Utgångspunkt är utbyggnadsplanen i Vatten- och avloppsplanen som beslutades av kommunfullmäktige 2020-09-14.

Mål 7. Attraktiva bostäder och närmiljö

Haninge ska hävda sig i konkurrensen mellan kommunerna i Stockholmsregionen som en attraktiv inflyttningskommun. Utvecklingen av Haninges stadskärna och bebyggelse ska prioriteras. Samtidigt ska Haninges olika unika miljöer för attraktivt boende utvecklas. Nybyggnation av bostadsrätter och ägda boenden ska prioriteras

Mål 7 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Bostäder med äganderätter, antal/1000 inv.	139				139
Bostäder med bostadsrätt, antal/1000 inv.	144				144

Mål 8. Hög kvalitet i kommunens välfärdstjänster

Invanarna ska uppleva hög kvalitet i kontakt med kommunen. Därför betyder bra bemötande och fokus på service mycket för kvaliteten i kommunens tjänster. Konkurrensutsättning bidrar inte bara till högre ekonomisk effektivitet utan också till en ömsesidig strävan att höja kvaliteten.

Mål 8 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bra bemötande, andel (%)	46				60
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bra bemötande, andel (%)	69				76

Mål 9. En attraktiv arbetsgivare

Genom ett tydligt ledarskap och interna utvecklingsmöjligheter behöver kommunen attrahera och behålla ledare och medarbetare som kan utveckla en serviceinriktad kultur.

Mål 9 Resultatindikatorer	2022	2023	2024	2025	2026 Mål
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	79				83
Sjukfrånvaro (%)	7,7				6,5

4. Uppdrag och inriktningar 2024

4.1 Personalpolitik

Haningealliansen strävar efter ett tillitsfullt politiskt ledarskap där vi styr mot långsiktiga gemensamma mål med få och tydliga prioriteringar som tar sin utgångspunkt i de största utmaningarna för kommunen. Den övergripande ekonomiska styrningen bygger till stor del på nettokostnadsavvikelse för kommunens verksamheter jämfört med Storstockholm. Kvalitetshöjningar behöver inte nödvändigtvis vara kopplade till höjning av ekonomiska ramar, något som jämförelser av kända och accepterade ekonomiska nyckeltal med andra kommuner kan bidra med ökad förståelse till. En annan viktig förändring som påverkar styrning och ledning är vår politik för ökad valfrihet och kundval. Detta är en strategiskt viktig fråga som kräver att den kommunala organisationen lägger större fokus på ökad kompetens i beställning och uppföljning. Kommunen ska som en följd av detta anpassa verksamheten vad gäller kostnader och arbetstidsmätt för att säkerställa konkurrensneutralitet.

Haningealliansens målstyrning ger möjligheter för verksamheten att självständigt bidra till målpuppfyllelsen, men innebär också ett större gemensamt ansvar för att ekonomisk omfördelning ger avsedd effekt. Politikens huvudsakliga ansvar under mandatperioden är att följa upp verksamheten och efter förslag från förvaltningen besluta om kurskorrigeringar för bättre målpuppfyllelse. Samtidigt som mindre fokus läggs på enskilda politiska uppdrag och aktiviteter måste större krav ställas på ledning och styrning.

Personalpolitiken ska i första hand bidra till att rekrytera och behålla kompetenta ledare på alla nivåer i verksamheten genom en aktiv lönepolitik och goda möjligheter till kompetensutveckling.

Den frihet som den politiska ledningen ger förvaltningsledningen att uppfylla politisk plattform, mål och budget och nämndplaner ska motsvaras av en starkare förankring av kommunens vision och löfte till invånarna hos medarbetarna. Den politiska styrningen ska avspeglas i medarbetarskapet och utgör en grund vid uppföljning av prestation och resultat.

4.2 Offentlig utsmyckning

Haninge kommun har sedan år 1999 avsatt motsvarande en procent av kommunens lokalinvesteringar till utsmyckning av det offentliga rummet. Medel tilldelas idrotts-, kultur- och fritidsnämndens investeringsbudget i samband med att kommunstyrelsen beslutar om igångsättningsstillstånd för ett aktuellt objekt.

I Haningealliansens politiska plattform uttrycks under prioriteringen Samhällsbyggnad en vilja att genomföra ett stadsmiljölyft för ökad trygghet i Haninges befintliga stadsmiljöer. Den politiska ledningen ser stora fördelar med att koppla investeringar i offentlig utsmyckning närmare den pågående stadsutvecklingsprocessen.

Beslut för konstnärlig utsmyckning fattas av idrotts-, - kultur- och fritidsnämnden efter beredning mellan kultur- och fritidsförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen. Det finns ingen princip för var en investering ska genomföras, det kan ske på torg, i parker eller i anslutning till en nybyggnation med en förankring i kommunens stadsmiljölyft. Investeringsmedel får inte användas till att finansiera personalkostnader inom den kommunala organisationen.

Beslutade medel ska som huvudregel inte föras över i kommande budget, med undantag för investeringar som påbörjats genom upphandling eller projektering.

Investeringar i offentlig utsmyckning ska i största möjliga mån uppnås genom medfinansiering av exploatörer och fastighetsägare som gynnas av den pågående stadsutvecklingen. Sponsring från företag och finansiering av andra offentliga aktörer samt EU-finansiering av offentlig utsmyckning ska alltid eftersträvas.

4.3 Investeringar och lokaler

Haningealliansen strävar efter att få en bättre överblick över kommunkoncernens investeringar i syfte att öka koncernens självfinansiering och att minska skuldsättningen. Detta görs genom att börja prioritera bland planerade investeringar, ta bort investeringar som inte påbörjats inom två år och att minska storleken på ospecificerade investeringsbelopp.

Lokalförsörjning av skolor och förskolor saknar i dag tydliga politiska prioriteringar vad gäller uppförande i egen eller extern regi. Detta tillsammans med bristande kommunikation mellan externa aktörer och kommunen är en starkt bidragande orsak till att stora överskott på kommunala skollokaler uppstått. Utöver det arbete som pågår för att åtgärda det kvarvarande överskottet på kommunala skollokaler ska som huvudprincip för lokalplaneringen under innevarande mandatperiod utgå från att samtliga skolor och förskolor i första hand ska uppföras och drivas i extern regi. Övriga kommunala lokaler som i dag bidrar till ett mycket stort ekonomiskt underskott i kommunens lokalbank ska utredas med förslag till åtgärder som bidrar till att underskottet går mot noll. Det innebär att alla planerade reinvesteringar i sådana fastigheter stoppas i avvaktan på att en sådan utredning är klar.

Koncernen Haninge kommuns investeringsvolym har beräknats till 3,8 miljarder kronor under mandatperioden. I detta förslag till mål och budget minskas volymen genom tydliga prioriteringar. De investeringar som måste genomföras under mandatperioden finansieras till stor del av externa lån. Alternativa finansieringslösningar ska utredas med förslag till åtgärder som minskar det externa lånebehovet.

4.4 Klimat och miljö

Att bygga en hållbar framtid i en kommun som växer innebär både utmaningar och möjligheter. Haninge kommun ska ha en tydlig styrning mot långsiktiga och ambitiösa miljömål. För att hejda klimatförändringar och övervinna miljöproblemen behövs lokalt, regionalt, nationellt och globalt samarbete. I det större perspektivet ska Haninge kommun genom samverkan, med främst närmommuner, uppnå samarbeten som kan bidra till minskade utsläpp och förbättrad miljö. Kommunens egen verksamhet ska inspirera invånarna till att ta ett större ansvar för sin närmiljö.

Under 2024 ska ett nytt klimat- och miljöpolitiskt program antas. Det klimat- och miljöpolitiska programmet kommer att vara ett övergripande styrdokument som ger en samlad bild av kommunens klimat- och miljöambitioner. Under tiden som arbetet pågår med att ta fram ett nytt program inom klimat och miljö så utgör, utöver kommunfullmäktiges mål 6 och respektive nämnds nämndmål, gällande översiktsplan den övergripande styrningen inom klimat och miljö.

4.5 Upphandling

Södertörns upphandlingsnämnd är en gemensam nämnd som bildades 2012 av Haninge och Nynäshamns kommuner. Nämnden består av förtroendevalda från de båda kommunerna och tjänstemannaorganisationen tillhör Haninge kommun. Den ursprungliga tanken var att fler kommuner på Södertörn skulle ansluta sig. Även om någon utvärdering inte gjorts av den gemensamma nämnden finns det inte några starka skäl att ha den kvar. Kommunerna på

Södertörn gör stora upphandlingar tillsammans i dag utan att de ingår i en gemensam nämnd. Fördelarna med att återigen låta upphandling bli en del av den egna organisationen, såsom att utveckla beställarkompetens och ansvar hos kommunens verksamheter, överväger fördelarna med att behålla den gemensamma nämnden. Arbetet med att avveckla upphandlingsnämnden påbörjas under 2023.

4.6 Särskilda infrastrukturella satsningar

Utöver den utveckling som kommer att ske genom nämndplanerna 2024 nämns här några av de viktigaste strategiska frågorna inom mandatperioden för Haninges utveckling, som inte tidigare omfattats av särskilda uppdrag.

Trängseln som uppstår under helger på Gudöbroleden vid handelsplatsen Österport är ohållbar för trafikanter och utgör ett allvarligt hinder för utryckningsfordon. Kommunen ska i egenskap av huvudman för Söderbyleden tillsammans med fastighetsägare i handelsområdet uppnå en överenskommelse som mynnar ut i en trafiklösning för minskad trängsel i området.

Norrby gårde har efter anläggning av Vega trafikplats nödvändig infrastruktur för att etablering kan påbörjas. Området utgör en särskilt attraktiv plats för etablering i egenskap av skyltfönster mot väg 73 och direkt anslutning till samma väg. Kommunstyrelsen uppdras att under 2023 identifiera aktörer för etablering för att planuppdrag ska ges under 2024.

Uppdraget om att skapa ett kulturstråk genom den så kallade kulturparken upphävs och ersätts med ett mer angeläget uppdrag om att skapa ett trygghetsstråk som binder ihop Handen och nya stadsdelen i Vega genom Mellanberg.

4.7 Effektiv ekonomistyrning

Konkurrensutsättning bidrar inte bara till högre ekonomisk effektivitet utan också till en ömsesidig strävan till att höja kvaliteten. Kommunstyrelsen får i uppdrag att under 2024 utreda en effektivare resursfördelning med fokus på att förvalta skattebetalarnas pengar på bästa sätt, att verksamheter ska vara så effektiva som möjligt och att leverera högsta möjliga kvalitet per skattekrone.

5. Ekonomiska drifframar per nämnd och bolag

Varierande skatteintäkter och kostnader kopplade till volymförändringar och andra faktorer som påverkar samhällets och kommunens ekonomiska förutsättningar visar att en god ekonomisk hushållning är nödvändig för att på såväl kort som lång sikt ha en budget i balans med goda marginaler. Detta skapar även utrymme för nödvändiga investeringar. Ett resultat bör vara motsvarande minst två procent av kommunens samlade skatteintäkter och generella statsbidrag.

För 2024 budgeteras ett resultat på 130,0 mnkr, vilket motsvarar 2,0 procent av kommunens budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag.

Totalt beräknas skatteintäkter och generella statsbidrag för 2024 till 6 654,5 mnkr. Beräkningen utgår från skatteprognosen från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) daterad 2023-10-05. Budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag är 428,6 mnkr högre än i senast beslutad budget för 2023. Prognosen bygger på en oförändrad skattesats på 19,68 kr. SKR:s prognos utgår i grunden från en befolkningsökning enligt rikssnittet. Då Haninge växer snabbare än rikssnittet har befolkningsökningen för Haninge justerats till en större ökning än rikssnittet. Befolkningsprognosen för Haninge kommun ingår i budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag på 6 654,5 mnkr.

Med ett budgeterat resultat på 130,0 mnkr, budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag på 6 654,5 mnkr samt budgeterade verksamhetskostnader som beräkningsgrund summeras de fördelade budgetramarna för 2024 till 6 538,5 mnkr, vilket är 499,5 mnkr mer än motsvarande fördelade ram i Mål och budget 2023 för verksamhetskostnader 2023 om 6 039,0 mnkr. Budgeterat resultat 2023 är 107,4 mnkr, motsvarande 1,8 procent av budgeterade skatteintäkter och generella statsbidrag, det vill säga 22,6 mnkr lägre än budgeterat resultat för 2024 för att uppnå 2,0 procent i resultatmål. Finansförvaltningens ram har utökats med 123,0 mnkr till 314,0 mnkr på grund av ökade pensionskostnader 2024, vilket ingår i den totala ökningen av fördelade medel mellan åren.

Tornberget höjer hyrorna till kommunen 2024 med i snitt 5,1 procent, exklusive kapitalkostnader för nya investeringar 2023–2024. Hyresökningen är en konsekvens av inflation som leder till ökande räntor och elkostnader. Hyran och dess förändring mellan åren kan dock skilja mellan olika typer av verksamhetslokaler. De föreslagna budgetramarna för respektive nämnd bygger på en bedömning av kostnaderna för hyres-, volym- och verksamhetsförändringar.

Tabell driftbudgetramar 2024

Nämnder, styrelser	Mål och budget 2023*	Ram-förändring	Kompletterad budget 2024
KF reserv	5 000	-5 000	0
KS-reserv	15 000	52 800	67 800
Kommunstyrelsen	323 500	6 600	330 100
Södertörns upphandlingsnämnd	0	0	0
Södertörns överförmyndarnämnd	0	0	0
Valnämnd	100	4 400	4 500
Revision	1 600	600	2 200
Äldrenämnd	876 500	19 300	895 800
Socialnämnd	1 125 400	47 500	1 172 900
Stadsbyggnadsnämnd	209 600	30 700	240 300
Barn- och förskolenämnd	803 400	32 500	835 900
Grundskolenämnd	1 647 000	145 600	1 792 600
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	566 900	21 500	588 400
Idrotts-, kultur- och fritidsnämnd	274 000	20 000	294 000
Finansförvaltning	191 000	23 000	314 000
Totalt	6 039 000	499 500	6 538 500
Skatteintäkter och generella statsbidrag	-6 132 400	-522 100	-6 654 500
Finansnetto	-14 000	0	-14 000
Resultat	-107 400	-22 600	-130 000
Resultat % av skatteintäkter och generella statsbidrag	1,8%		2,0%

*Budget 2023 justerad för teknisk ramjustering mellan GN och BFN, KF 2023-04-24 §64, ramar justerade för omfördelade trygghetsmedel från KS till nämnder med 8,55 mnkr.

5.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. I kommunkoncernen ingår kommunen och de kommunala bolagen som kommunen har ett bestämmande inflytande i. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för kommunkoncernens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen leder och samordnar planering och uppföljning av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar för att en effektiv och ändamålsenlig organisation inom kommunkoncernen upprätthålls.

Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas och gemensamma nämnders verksamhet. Kommunstyrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i stiftelser och kommunalförbund.

Kommunstyrelsen ska utöva en samordnad styrning och leda arbetet med att ta fram styrdokument för kommunkoncernen.

Kommunstyrelsen ansvarar för de uppgifter som åligger kommunstyrelsen enligt lagstiftning och detta reglemente. Kommunstyrelsen ansvarar för uppgifter som inte särskilt ålagts annan nämnd utifrån lag, författning eller genom beslut i fullmäktige.

Driftbudget för Kommunstyrelsen

Ekonomisk ram 2024: 330 100 tkr

Södertörns överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämndens verksamhet finansieras av Nynäshamn, Tyresö, Huddinge, Botkyrka, Salem och Haninge och ska alltid visa ett nollresultat. Eventuella underskott eller överskott hanteras i respektive kommun. För att likställa Haninge med övriga fem kommuner finns anslaget för överförmyndaren inom kommunstyrelsens budget.

Nämnden ingår i Haninge kommuns nämndorganisation.

Budget avseende 2024 är ännu inte beslutad. Haninges andel av kostnaderna 2023 var 7,6 mnkr och nämndens totala omslutning var 30,9 mnkr. Kostnaden för Haninges andel beräknas upp med 2,3 procent för 2024, vilket ger en beräknad budget 2024 på 7,8 mnkr.

Södertörns upphandlingsnämnd

Upphandlingsverksamheten ingår i en gemensam nämnd, Södertörns upphandlingsnämnd, med Nynäshamns kommun. Nämnden ingår i Haninge kommuns nämndorganisation. Finansieringen sker genom en fördelning av kostnaderna till nämnderna. Se särskilt uppdrag under 4.6.

Samordningsförbundet Östra Södertörn

Samordningsförbundet Östra Södertörn är ett samverkansorgan mellan Haninge kommun, Tyresö kommun, Nynäshamns kommun, Region Stockholm, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen inom rehabiliteringsområdet.

Försäkringskassans och Arbetsförmedlingens andel av förbundets samlade medel är 50 procent. Region Stockholm bidrar med 25 procent och kommunerna med resterande 25 procent.

Budget för Haninges del är ännu inte beslutad för 2024. Haninges del i finansieringen av förbundet 2023 var 2,3 mnkr. Kostnaden för Haninges andel beräknas upp med 2,3 procent för 2024, vilket ger en beräknad budget 2024 på 2,4 mnkr.

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund är ett kommunalförbund där förutom Haninge ingår Nynäshamn och Tyresö.

Budget för Haninges del är ännu inte fastställd för 2024. Haninges del av den totala avgiften till förbundet för 2023 var 8,4 mnkr. Kostnaden för Haninges andel beräknas upp med 2,3 procent för 2024, vilket ger en beräknad budget 2024 på 8,6 mnkr.

Södertörns Brandförsvarsförbund

Södertörns Brandförsvarsförbund är ett kommunalförbund med totalt tio kommuner. Medlemskommunerna är Haninge, Nacka, Tyresö, Huddinge, Nynäshamn, Botkyrka, Salem, Ekerö, Södertälje och Nykvarn.

Budget för Haninges andel är ännu inte fastställd för 2024. Haninges del av Södertörns brandförsvärsförbund är 16,7 procent och medlemsavgiften för 2023 beräknades till 62,3 mnkr. Kostnaden för Haninges andel beräknas räknas upp med 2,3 procent för 2024, vilket ger en beräknad budget 2024 på 63,7 mnkr.

Kommunstyrelsens reserv

Kommunstyrelsens reserv 2024: 67 800 tkr

Medel för 2024 års verksamhet finns avsatta i kommunstyrelsens reserv. Kommunstyrelsens reserv avdelas för att täcka oförutsedda kostnader för exempelvis tillkommande uppdrag. Reserven avdelas även för ökade kostnader i samband med val samt oförutsedda kostnadsökningar under verksamhetsår 2024 såsom volymökningar eller andra oförutsedda kostnadsökningar i verksamheterna. Kommunstyrelsen får i enlighet med reglementet rätt att under verksamhetsåret fördela medel till respektive nämnd.

Exploateringsbudget

Kommunens exploateringsverksamhet hålls samman av kommunstyrelsen och ska samordnas med kommunens detaljplanearbete och investeringsplanering i nya områden. Kommunens totala exploateringsbudget fastställs av kommunstyrelsen. Exploateringsbudgeten återspeglar de satsningar på exploatering och omvandling som kommunen avser att genomföra de kommande åren. För att klara tillväxten på ett ekonomiskt hållbart sätt styrs exploateringsverksamheten så att intäkterna överstiger kostnaderna totalt för samtliga exploateringsprojekt. Merparten av kostnaderna för exploatering är avskrivningar av nya allmänna anläggningar (vägar, parker och allmänna platsmark) som alla skrivs av på lång tid.

Exploateringsbudgetens eventuella överskott, utöver egna driftkostnader, ingår inte som finansiering av kommunens driftbudget.

10-års budgetscenario exploateringsverksamhet

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Totalt 10år
Intäkt	75	85	100	135	175	145	100	100	75	50	50	1 090
Driftkostnad	-5	-5	-5	-5	-6	-6	-6	-8	-8	-9	-9	-71
Investeringskos	-85	-65	-100	-150	-150	-100	-200	-75	-65	-45	-45	-1 080
Gata	-60	-46	-70	-105	-105	-70	-140	-53	-46	-32	-32	-756
Kvartersmark	-9	-7	-10	-15	-15	-10	-20	-8	-7	-5	-5	-108
VA	-17	-13	-20	-30	-30	-20	-40	-15	-13	-9	-9	-216
Markinköp	0	0	0	50	0	0	100	0	0	0	0	150
Projektresultat	2	28	15	10	49	59	-66	33	16	5	5	155
Kassaflöde	-15	15	-5	-20	19	39	-106	18	3	-4	-4	-61
Drift netto Resu	70	80	95	130	169	139	94	93	68	41	41	1 019
Intäkter	75	85	100	135	175	145	100	100	75	50	50	1 090
Driftkostnader	-5	-5	-5	-5	-6	-6	-6	-8	-8	-9	-9	-71

Tabellen redovisas i miljoner kronor (mnkr)

Eftersom VA-investeringarna bekostas av VA-kollektivet beräknas exploateringsprojektens resultat exklusive VA-kostnader.

5.2 Barn- och förskolenämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag, speciallagstiftning och reglemente gäller följande för barn- och förskolenämnden. Barn- och förskolenämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom förskola samt annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom

skolväsendet. Barn- och förskolenämnden fullgör också de uppgifter som åligger kommunen i förhållande till annan huvudman för motsvarande verksamheter.

Driftbudget för Barn- och förskolenämnden

Ekonomisk ram 2024: 835 900 tkr

Av ramen utgör 800,0 mnkr medel inom pengsystemet, inklusive statsbidrag för maxtaxa. Resterande medel om 35,9 mnkr avser anslagsfinansierad verksamhet och ska bland annat finansiera centrum för lärande och hälsa, särskilda individersättningar och central administration.

5.3 Grundskolenämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag, speciallagstiftning och reglemente gäller följande för grundskolenämnden. Grundskolenämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem samt annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet.

Grundskolenämnden fullgör också samtliga uppgifter som åligger kommunen i förhållande till annan huvudman för motsvarande verksamheter.

Driftbudget för Grundskolenämnden

Ekonomisk ram 2024: 1 792 600 tkr

Av ramen utgör 1 508,3 mnkr medel inom pengsystemet, inklusive statsbidrag för maxtaxa. Resterande medel om 284,3 mnkr avser anslagsfinansierad verksamhet och ska bland annat finansiera centrum för lärande och hälsa, grundsärskola, skolskjuts samt särskilda individersättningar och central administration.

5.4 Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag, speciallagstiftning och reglemente gäller följande för gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för kommunens uppgifter inom gymnasieskola, gymnasiesärskola kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna och utbildning i svenska för invandrare och fullgör samtliga uppgifter som åligger kommunen i förhållande till annan huvudman för motsvarande verksamheter.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för arbetsmarknadsfrågor och det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar som inte har fyllt 20 år. Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden är arbetslöshetsnämnd.

Driftbudget för Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Ekonomisk ram 2024: 588 400 tkr

5.5 Idrotts- kultur- och fritidsnämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag, speciallagstiftning och reglemente gäller följande för idrotts-, kultur- och fritidsnämnden. Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden ansvarar för

kommunens kultur-, idrotts-, fritids- och friluftsvksamhet. Vilket innefattar anläggningar, ytor för spontanidrott och annan fysisk aktivitet, badplatser, friluftsområden och motionsspår. Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden ansvarar för öppna mötesplatser för unga. Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden ansvarar för öppna bibliotek, kulturskola, kulturverksamhet, konsthall, konstutställningar och offentlig konst samt verksamhet inom kulturmiljöområdet. I nämndens ansvar ingår även lokalbokning, registrering av lotterier och utnämmande av lotterikontrollanter. Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden ansvarar för viss skötsel i skärgården samt för kommunens camping- och vandrarhemsverksamhet. Idrotts-, kultur- och fritidsnämnden ska besluta om bidrag till studieförbund och föreningar som bedriver verksamhet inom nämndens ansvarsområde.

Driftbudget för Idrott- kultur- och fritidsnämnden
Ekonomisk ram 2024: 294 000 tkr

5.6 Socialnämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag och speciallagstiftning gäller följande för socialnämnden enligt reglementet. Socialnämnden ansvarar för individ- och familjeomsorg, d.v.s. ekonomiskt bistånd, stöd till enskilda samt barn och familjer. Detta omfattar även vård av unga och personer med missbruk enligt socialtjänstlagen och tvångslagarna LVU och LVM. Socialnämnden ansvarar för stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Socialnämnden ansvarar även för familjerättsfrågor samt frågor som rör flyktingmottagande. Socialnämnden lämnar även visst bidrag till föreningar.

Driftbudget för Socialnämnden
Ekonomisk ram 2024: 1 172 900 tkr

5.7 Stadsbyggnadsnämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag, speciallagstiftning och reglemente gäller följande för stadsbyggnadsnämnden. Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för myndighetsutövning inom områdena detaljplaneläggning, bygglov, byggsamråd samt mätning och kartframställning. Nämnden är också kommunens myndighet i trafikfrågor och huvudman för kommunens gator, parker samt vatten och avlopp. Stadsbyggnadsnämnden har även det samlade ansvaret för arkitekturen i kommunen.

Driftbudget för Stadsbyggnadsnämnden
Ekonomisk ram 2024: 240 300 tkr

5.8 Äldrenämnden

Utöver vad som stadgas i kommunallag, speciallagstiftning och reglemente gäller följande för äldrenämnden. Äldrenämnden ansvarar för kommunalt finansierad vård och omsorg till personer över 65 år vad gäller hemtjänst, dagverksamhet, korttidsboende/växelvård och särskilt boende. Äldrenämnden ansvarar för samordningen av tillgänglighetsanpassningsarbetet i kommunen. Äldrenämnden ska tillsammans med andra nämnder och styrelser verka för att de äldre har tillgång till ändamålsenliga bostäder.

Driftbudget för Äldrenämnden
Ekonomisk ram 2024: 895 800 tkr

5.9 Finansförvaltning

Finansförvaltningens budget består av skatteintäkter och generella statsbidrag, pensionskostnader (inklusive finansiell kostnad för förändring av pensionskostnader), övriga finansiella intäkter och kostnader samt övriga verksamhetskostnader/-intäkter såsom internt personalomkostnadspålägg (PO, intern intäkt i finansförvaltningens budget) arbetsgivaravgifter, försäkringar och övriga poster under finansförvaltningen.

Driftbudget för Finansförvaltningen
Ekonomisk ram 2024: 314 000 tkr

Sammanställning budget, finansförvaltningen (tkr)	Budget 2023	Budget 2024
Skatter och generella statsbidrag	-6 132 400	-6 654 500
Finansnetto	-14 000	-14 000
Delsumma:	-6 146 400	-6 668 500
Pensionskostnader	482 800	616 400
Övriga verksamhetskostnader/-intäkter	-291 800	-302 400
Delsumma:	191 000	314 000
Summa budget	-5 955 400	-6 354 500

5.10 Kommunala bolag: Tornberget AB och Haninge Bostäder AB

Haninge kommun har två helägda bolag. Haninge Bostäder AB är kommunens bostadsbolag, som äger och förvaltar det kommunägda bostadsbeståndet. Tornberget AB äger och förvaltar kommunens verksamhetslokaler för skolor, fritidsverksamhet, äldreomsorg med mera.

Kommunfullmäktiges grundläggande uppdrag till bolagen ges i form av bolagsordningar och ägardirektiv. Bolagen ska i sin verksamhet bidra till den samlade måluppfyllelsen genom att arbeta för att nå kommunfullmäktiges mål samt följa program, planer och principbeslut. Kommunen fastställer Tornberget AB borgensram i samband med mål och budget.

Driftbudget

Kommunfullmäktige avdelar inga särskilda driftsmedel till bolagen. Kostnader täcks av bolagens intäkter.

6. Investeringsbudget för 2024 och plan för 2025–2027

Kommunen är på väg in i en omfattande investeringsperiod. Inom den närmaste tioårsperioden finns behov av investeringar på cirka 8,0 miljarder kronor. 3,8 miljarder planeras ske under de kommande fyra åren. Kommunens ökade investeringsbehov består huvudsakligen av investeringar i nya skolor och förskolor men också av reinvesteringar i simhallar och andra verksamhetslokaler.

Investeringar finansieras i första hand genom uppnådda resultatöverskott och vid behov genom upplåning. Ökad upplåning leder till ökade räntekostnader och ett minskat finansiellt utrymme för kommunens verksamheter.

Investeringsbudget för nämnderna utformas så att vissa medel avdelas för speciellt angivna objekt medan resterande del ges som en investeringsram. För de speciellt angivna objekten kan inte nämnden omfördela medel utan kommunfullmäktiges medgivande. Inom den övriga investeringsramen ges nämnden möjlighet att disponera bland övriga, i äskande angivna, objekt. Den slutliga investeringsbudgeten 2024 för respektive nämnd ska fastställas i beslut om nämndplan med budget.

Nämndinvesteringar

Nämnd	2023 och tidigare år	2024 Investering sbelopp	2024 kap. kostn.	2025 Investering sbelopp	2025 kap. kostn.	2026 Investering sbelopp	2026 kap. kostn.	2027 Investering sbelopp	2027 kap. kostn.	Totalt investering sbelopp	Ökad kapitalkostnad Från 2027 Exkl. intern ränta		
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden (GAN)	0	3 000	0	3 000	336	3 000	336	3 000	336	12 000	1 008	tkr årligen i	7
Barn och förskolenämnden (BFN)	27 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	tkr årligen i	0
Grundskolenämnden (GN)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	tkr årligen i	0
Idrott Kultur och fritidsnämnden (IKFN)	17 985	18 000	200	11 800	2 178	5 000	3 563	5 000	4 188	39 800	4 188	tkr årligen i	5
Kommunstyrelsen (KS)	27 000	157 200	0	31 000	14 981	25 000	11 121	25 000	11 121	238 200	11 071	tkr årligen i	2
Stadsbyggnadsnämnden (SBN)	173 216	84 500	4 225	78 900	3 920	67 600	3 359	57 400	2 852	288 400	3 435	tkr årligen i	18
Socialnämnden (SN)	0	10 000	1 325	10 000	1 325	10 000	1 325	10 000	1 325	40 000	5 300	tkr årligen i	5
Äldrenämnden (ÄN)	0	10 000	1 325	10 000	1 325	10 000	1 325	10 000	1 325	40 000	5 300	tkr årligen i	5
Summa	245 201	282 700	7 075	144 700	24 066	120 600	21 029	110 400	21 148	658 400	30 303	tkr årligen i	3 år

Totalt planerar nämnderna att investera 282,7 mnkr 2024 och totalt 658,4 mnkr under period 2024–2027. Kapitalkostnaden beräknas öka 7,1 mnkr på grund av 2024 års investeringar och 30,3 mnkr 2027 (jämfört med 2023) om hela investeringsplanen genomförs.

Tidigare års beslutade investeringar och VA

Tidigare års beviljade nämndinvesteringar och VA	2023 och tidigare år	2024 Investering sbelopp	2024 kap. kostn.	2025 Investering sbelopp	2025 kap. kostn.	2026 Investering sbelopp	2026 kap. kostn.	2027 Investering sbelopp	2027 kap. kostn.	Totalt investeringsbelopp	Ökad kapitalkostnad Från 2027 Exkl. intern ränta			
Alla Nämnder	2023 och tidigare års Budgetbeslut, ej genomförda	1 017 601	0	0	0	0	0	0	0	1 017 601	40 704	tkr årligen* i	25 år	
SBN	VA investeringar (Separat kollektiv)		437 000	11 853	441 000	13 767	428 000	12 927	390 000	11 733	1 696 000	50 280	tkr årligen i	24 år

Ifrån 2023 och tidigare års budgetbeslut har kommunen med sig beviljade men ej ännu utnyttjade investeringsmedel på 1 017,6 mnkr. Skulle dessa investeringar alla genomföras

innan 2027 skulle detta få en mycket grovt uppskattad påverkan på driftbudgeten med 40,7 mnkr i ökade kapitalkostnader.

VA verksamheten planerar 2024 att investera 437,0 mnkr i sin verksamhet, vilket skulle leda till ökade kapitalkostnader på 11,9 mnkr för VA kollektivet att finansiera via taxor eller anslutningsavgifter.

Investeringar i verksamhetslokaler

Kommunens helägda bolag Tornberget fastighetsförvaltnings AB får 467,7 mnkr för investeringar i nya verksamhetslokaler inklusive reinvesteringar i existerande fastigheter på 80,0 mnkr. Dessa investeringar genererar kapitalkostnader i Tornbergets resultaträkning och finansieras via höjda internhyror till sina hyresgäster, nämnderna. Totalt planeras 2 191,1 mnkr investeras i verksamhetslokaler för planeringsperioden 2024–2027. Enbart kapitalkostnaden för dessa investeringar leder till höjda internhyror med 73,0 mnkr årligen ifrån 2027.

Verksamhetslokaler, investeringar av TB åt nämnderna	2023 och tidigare år	2024 Investeringssbelopp	2024 kap. kostn.	2025 Investeringssbelopp	2025 kap. kostn.	2026 Investeringssbelopp	2026 kap. kostn.	2027 Investeringssbelopp	2027 kap. kostn.	Totalt investeringssbelopp	Ökad kapitalkostnad Från 2027 Exkl. internränta	Antal år från 2027
Kommunstyrelsen (KS)	0	17 000		2 000		2 000		0		21 000		
Stadsbyggnadsnämnden (SBN)	0	0		0		0		0		0		
Grundskolenämnden (GN)	147 000	283 000		217 000		35 000			35 000	717 000		
Barn och förskolenämnden (BFN)	39 000	21 000		66 100		26 000			0	152 100		
Ildrott Kultur och fritidsnämnden (IKFN)	90 000	20 000		55 000		200 000			240 000	605 000		
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden (GAN)	0	0		0		50 000			142 000	192 000		
Socialnämnden (SN)	0	46 000		46 000		46 000		46 000		184 000		
Äldrenämnden (ÄN)	0	0		0		0		0		0		
Tornberget (TB)	0	80 000		80 000		80 000		80 000		320 000		
Totalt	276 000	467 000		466 100		439 000		126 000		2 191 100	73 037	tkr 25 år årligen* i

*grov uppskattning)

Totala investeringar i koncernen

	2023 och tidigare år	2024 Investeringssbelopp	2024 kap. kostn.	2025 Investeringssbelopp	2025 kap. kostn.	2026 Investeringssbelopp	2026 kap. kostn.	2027 Investeringssbelopp	2027 kap. kostn.	Totalt investeringssbelopp	Ökad kapitalkostnad Från 2027 Exkl. internränta
Totalt koncernen exkl. VA	1 538 802	749 700		610 800		559 600		236 400		3 867 101	144 043 tkr årligen
Totalt koncernen inkl. VA		1 186 700		1 051 800		987 600		626 400		5 563 101	194 323 tkr årligen

Koncernens (kommunen plus Tornberget fastighetsförvaltnings AB) investeringsvolym i 2024 års budget (exklusive VA-investeringar) uppgår till 749,7 mnkr. Över hela planeringsperioden 2024–2027 är motsvarande belopp 3 867,1 mnkr.

I investeringsbudgeten för 2024 uppgår kommunens egna investeringar i nämnderna till 282,7 mnkr. Därutöver finns lokalinvesteringar på totalt 467,0 mnkr för nämnderna som genomförs av Tornberget. Utöver detta tillkommer kommunens VA-investeringar som uppgår till 437,0 mnkr, vilket innebär att den totala planerade investeringsvolymen för koncernen inklusive VA-kollektivet är 1 186,7 mnkr för 2024.

För hela planeringsperioden 2024 till 2027 är koncernens totala investeringsvolym inklusive VA-kollektivet 5 563,1 mnkr.

Varje planerad investering ger upphov till en kapitalkostnad (avskrivningskostnad) i bokföringen för att återspegla att anläggningens värde minskar under dess ekonomiska

livslängd. Dessa värdeminskningar bokförs som driftkostnad och påverkar kommunens årliga driftresultat.

VA-investeringarna för planeringsperioden 2024 till 2027 beräknas uppgå till 1 696,0 mkr, vilket kommer att behövas finansieras av VA-kollektivet. VA-investeringar finansieras delvis genom anslutningsavgifter och delvis via den årliga VA-taxan. Kostnaden för VA-investeringar påverkar därför inte det ekonomiska utrymmet för den skattefinansierade kommunala verksamheten.

Planerna för utökat behov av lokaler baseras främst på kommunens befolkningsprognos. Skulle den förändras så kan också lokalbehovet komma att förändras. Kommunens helägda bolag Tornberget fastighetsförvaltnings AB äger och förvaltar de flesta av kommunens verksamhetslokaler.

För att lokaler över tid ska kunna möta förändrade volymbehov och alternativa användningsområden krävs att byggnader uppförs med beaktande av en långsiktigt flexibel användning. Ytterligare ett fokusområde är att snabba upp hela investeringsprocessen, minska investeringskostnaderna och kostnaderna för framtida lokalanpassningar. Ett sätt att uppnå detta är Haninge kommuns konceptförskolor som ger en kommunal byggstandard. Fler koncept av kommunala verksamhetslokaler går att utveckla. Vid en avvägning mot kommunens långsiktiga behov av ändamålsenliga lokaler som över tid kan nyttjas av fler än en verksamhet, bedöms det långsiktiga behovet väga tyngre.

För detaljer om investeringsbelopp i olika, prioriteringar mm för nämndinvesteringar se bilagan nämndinvesteringar. För stadsbyggnadsförvaltningen visas ingen prioritetslista i bilagan. Det blir istället en del av stadsbyggnadsnämndens nämndplan med budget inför 2024.

7. Ekonomisk plan 2025–2027

Enligt kommunallagen 6 kap. § 5 ska kommunen upprätta en ekonomisk plan för den kommande 3-årsperioden. Med den föreslagna ramen för år 2024 enligt kapitel 5 som grund föreslås den ekonomiska planen för 2025–2027 fastställas enligt nedanstående sammanställning.

Driftbudget, tkr	2024	2025	2026	2027
Nämnd, styrelse				
Kommunstyrelsen	330 100			
Grundskolenämnd	1 792 600			
Barn- och förskolenämnd	835 900			
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	588 400			
Idrotts-, kultur och fritidsnämnd	294 000			
Revisionen	2 200			
Socialnämnden	1 172 900			
Stadsbyggnadsnämnden	240 300			
Södertörns överförmyndarnämnd	0			
Södertörns upphandlingsnämnd	0			
Valnämnden	4 500			
Äldrenämnden	895 800			
Kommunstyrelsens reserv	67 800			
Finansförvaltning exkl finansnetto	314 000			
Ej fördelade medel respektive år		161 600	313 800	303 300
Totalt	6 538 500	6 700 100	7 013 900	7 317 200
Investeringsbudget, tkr	2024	2025	2026	2027
Investeringar totalt	1 186 700	1 051 800	987 600	1 043 400
<i>Varav VA-investeringar</i>	437 000	441 000	428 000	390 000
Kommunen investerar	282 700	144 700	120 600	110 400
Uppdrag lokalinvesteringar till Tornberget	467 000	466 100	439 000	543 000

Tabellen redovisas i tusentals kronor

Prognosen för skatteintäkter och generella statsbidrag för 2023 har, sedan Mål och budget 2023 beslutades i december 2022, förbättrats med sammanlagt 153,5 mnkr.

I skatteprognosen per februari var prognosen 93,5 mnkr bättre än Mål och budget för 2023. Budget för skatteintäkter 2023 höjdes av fullmäktige med 93,5 mnkr i samband med skatteprognosen i februari och ärendet överföring av driftmedel från 2022 till 2023 (20,2 mnkr). Resultatmålet bibehölls på 1,8 procent av ökade skatteintäkter och generella statsbidrag, vilket resulterade i att budgeterat resultat höjdes med 2,0 mnkr från 107,4 mnkr till 109,4 mnkr. Resterande 71,3 mnkr reserverades i kommunstyrelsens reserv för 2023.

Efter skatteprognosen i februari har det kommer ytterligare skatteprognoser. Den senaste prognosen är 60,0 mnkr bättre än senast beslutad budget för 2023. Dessa medel är inte budgeterade 2023 utan är en positiv avvikelse i den senaste skatteprognosen jämfört med senast beslutad budget.

För 2024 beräknas skatteintäkter och generella statsbidrag till 6 654,5 mnkr. Resultatmålet för 2024 är 130,0 mnkr, vilket motsvarar 2,0 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Skillnaden mellan den senaste skatteprognosen för 2024 och budgeterade skatteintäkter i senast beslutad budget för 2023 är 428,5 mnkr.

Med en målsättning i resultatet för 2025–2027 på 3,0 procent är utrymmet 2025 enligt den senaste skatteprognosen 161,6 mnkr för att täcka pris- och löneökningar, volymökningar, pensionskostnader med mera, jämfört med fördelat utrymme i budget 2024. För de kommande åren är motsvarande utrymme jämfört med året innan 313,8 mnkr respektive 303,3 mnkr. Utrymmet för 2025–2027 är inte fördelat utan redovisas på raden ”Ej fördelat utrymme 2025–2027”.

Ekonomisk plan 2024–2027	Mål och budget 2023	2024	2025	2026	2027
Skatteintäkter Mål och budget 2023	6 132 400				
Skatteprognos oktober 2023	6 285 900	6 654 500	6 892 900	7 216 400	7 529 100
Skillnad jämfört med prognos föregående år		368 600	238 400	323 500	312 700
Skillnad i procent jämfört med föregående år		5,9%	3,6%	4,7%	4,3%
Budgeterat resultat	107 400	130 000	206 800	216 500	225 900
Budgeterat resultat, %	1,8%	2,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Budgeterat finansnetto	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000
Totalt att fördela inkl. budgeterat resultat	6 039 000	6 538 500	6 700 100	7 013 900	7 317 200
Fördelat utrymme 2024		499 500			
Ej fördelat utrymme 2025–2027			161 600	313 800	303 300

Tabellen redovisas i tusentals kronor

7.1 Resultatprognos

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Verksamhetens intäkter	1 648,1	1 440,0	1 504,7	1 609,7	1 729,7	1 884,7
Verksamhetens kostnader	-6 812,0	-7 235,0	-7 771,4	-8 040,3	-8 443,4	-8 849,0
Avskrivningar	-175,4	-190,0	-209,6	-249,5	-288,9	-330,7
Verksamhetens nettokostnader	-5 339,3	-5 985,0	-6 476,3	-6 680,1	-7 002,5	-7 295,0
Skatteintäkter	4 516,3	4 689,5	4 984,5	5 231,5	5 457,3	5 678,9
Generella statsbidrag och utjämning	1 443,3	1 442,9	1 670,0	1 661,5	1 759,1	1 850,3
Verksamhetens resultat	620,3	147,4	178,1	212,8	213,9	234,1
Finansiella intäkter	34,9	20,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Finansiella kostnader	-29,3	-60,0	-73,2	-31,0	-22,4	-33,2
Resultat efter finansiella poster	625,9	107,4	130,0	206,8	216,5	225,9
Extraordinära poster	-	-	-	-	-	-
Årets resultat	625,9	107,4	130,0	206,8	216,5	225,9

Tabellen redovisas i miljoner kronor

7.2 Balansprognos

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar	4 303,4	4 700,0	5 210,1	5 546,2	5 806,0	5 975,6
Förråd och lager (inkl exploateringsområden)	209,1	129,3	85,0	65,0	100,0	200,0
Kortfristiga fordringar	1 062,2	600,0	600,0	600,0	600,0	600,0
Kassa och bank	1 345,1	1 345,1	1 345,1	1 345,0	1 345,0	1 345,0
Summa omsättningstillgångar	2 616,4	2 074,3	2 030,1	2 010,0	2 045,0	2 145,0
Summa TILLGÅNGAR	6 919,5	6 774,3	7 240,1	7 556,3	7 851,0	8 120,6
SKULDER OCH EGET KAPITAL						
EGET KAPITAL	3 894,2	4 001,6	4 131,5	4 338,3	4 554,9	4 780,8
Avsättningar	805,5	960,1	1 240,7	1 281,3	1 285,0	1 314,7
Långfristiga skulder	752,2	676,8	781,3	855,1	914,5	948,6
Kortfristiga skulder	1 468,1	1 812,7	1 867,9	1 936,7	2 011,1	2 025,2
Summa SKULDER	2 220,3	1 812,7	1 867,9	1 936,7	2 011,1	2 025,2
Summa SKULDER OCH EGET KAPITAL	6 919,5	6 774,3	7 240,1	7 556,3	7 851,0	8 120,6

Tabellen redovisas i miljoner kronor

7.3 Kassaflödesanalys

	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Den löpande verksamheten						
Årets resultat	625,9	107,4	130,0	206,8	216,5	225,9
Avskrivningar	175,4	190,0	209,6	249,5	288,9	330,7
Förändring pensionsskuld och övriga avsättningar	107,0	154,6	280,6	40,5	3,7	29,7
Övriga ej likviditetpåverkande kostnader	13,8	-	-	-	-	-
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	- 370,1	-	-	-	-	-
Ökning/minskning kortfristiga skulder	- 228,1	-	-	-	-	-
Kassaflöde löpande verksamhet	323,9	452,0	620,2	496,9	509,2	586,3
Investeringsverksamheten						
Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar	- 244,4	- 586,6	- 719,7	- 585,7	- 548,6	- 500,4
Exploateringsverksamhet	-	129,0	85,0	65,0	100,0	200,0
Avyttring av finansiella tillgångar	-	-	-	-	-	-
Förvärv av finansiella tillgångar	- 30,0	-	-	-	-	-
Kassaflöde investeringsverksamhet	- 274,4	- 456,6	- 804,7	- 650,7	- 648,6	- 700,4
Finansieringsverksamhet						
VA-verksamheten	46,4	80,0	80,0	80,0	80,0	80,0
Ökning/minskning skulder	- 5,5	- 75,4	104,5	73,8	59,4	34,1
Ökning/minskning långfristig fordran	-	-	-	-	-	-
Kassaflöde finansieringsverksamhet	40,9	4,6	184,5	153,8	139,4	114,1
Årets kassaflöde	90,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabellen redovisas i miljoner kronor

8. Regler för ekonomi- och verksamhetsstyrning

8.1 God ekonomisk hushållning

I enlighet med kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer. Fullmäktige har beslutat om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen som finns att läsa på kommunens hemsida. Nämnder och styrelse ska förhålla sig till riktlinjerna så att verksamheten över tid bedrivs ändamålsenligt och bidrar till en hållbar utveckling och en god ekonomisk hushållning ur ett helhetsperspektiv.

Enligt lag om kommunalbokföring och redovisning (2018:597) ska förvaltningsberättelsen i årsredovisningen innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna har uppnåtts och följts. Förvaltningsberättelsen ska även innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. För privata utförare, det vill säga de som inte utgör ett kommunalt koncernföretag, ska information lämnas om sådana förhållanden som är av väsentlig betydelse för kommunens verksamhet eller ekonomi.

God ekonomisk hushållning i Haninge kommun innebär att finansiella strategiska mål formuleras, beslutas och uppnås samt att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt.

Budgetprocessen

Haninge kommun har en budget som sträcker sig över en planeringsperiod på fyra år, för att säkerställa god ekonomisk hushållning och god framförhållning. Innehållet och processens olika delar framgår i riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll.

Uppföljning och utvärdering

Haninge kommun har processer för ekonomistyrning, målstyrning, kvalitetsstyrning och intern kontroll. Innehållet och processens olika delar framgår i riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll.

8.2 Konkurrensutsättning genom upphandling eller kundval

Konkurrens är ett verktyg för att få ut mesta möjliga service för kommunens resurser. Det innebär att systematiskt pröva om andra än kommunen själv kan driva en offentligt finansierad verksamhet med samma eller bättre kvalitet till samma eller lägre kostnader. Det kan också bidra till ökad valfrihet för medborgare och kunder. Undantag är uppgifter som omfattar myndighetsutövning och verksamheter som enligt gällande lagar inte kan konkurrensutsättas. Det finns även vissa interna gemensamma tjänster som alltid ska tillhandahållas av kommunen (se kapitel 8.3).

Konkurrensneutralitet ska råda mellan interna resultatenheter och externa utförare. En huvudprincip är att interna resultatenheter som konkurrerar med externa producenter (privata, kooperativa eller föreningsdrivna) ska ha samma förutsättningar och villkor som dessa. Inga fria nyttigheter ska finnas. Därför har interna tjänster prissatts och kostnader fördelats. Den verksamhet som använder tjänsten ska bära kostnaden. Kommunen använder två former av konkurrens:

- Upphandling
- Kundvalssystem (LOV) eller pengssystem

Upphandling

Upphandling kan bli aktuell när syftet med konkurrensutsättning inte bedöms kunna uppnås genom kundvalssystem eller pengsystem, exempelvis när marknaden är liten och det finns risk för att en enskild aktör kan skapa en monopolsituation. Det kan också vara aktuellt när det är svårt att beräkna en ersättningsnivå i förväg. En upphandling kan då avgöra en kostnadsnivå som bidrar till optimal kvalitet. Det kan även finnas skäl att välja upphandling när det inte blir svårt att hålla den överkapacitet som behövs för att det i praktiken ska finnas valfrihet mellan olika utförare.

Kundvalssystem (LOV) eller pengsystem

En konkurrensform är kundval eller valfrihetssystem. Konkurrensen sker mellan olika utförare oavsett om de är kommunala eller privata. Det handlar om tjänster och verksamheter som är individrelaterade, t.ex. förskola, grundskola, äldreomsorg samt handikappomsorg. Det är den enskilde individen eller kunden som väljer utförare av tjänsten. Kundvalssystem kan ske med eller utan checkar.

Lag om valfrihetssystem (LOV) reglerar vad som ska gälla för de kommuner och regioner som vill konkurrenspröva sina verksamheter genom att överlåta valet av utförare av stöd, vård- och omsorgstjänster till brukaren eller patienten. Vid upphandling enligt LOV är priset fastställt på förhand och utförare konkurrerar med kvalitet. Haninge tillämpar LOV i till exempel hemtjänst för äldre och inom socialtjänsten. Ett system med elevpeng fastställd årligen av fullmäktige tillämpas för förskolor och grundskolor.

Elevpeng

Kommunfullmäktige fastställer årligen elevpengen till förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och grundskola i samband med beslut om Mål och budget. Syftet med elevpengen är att ge förutsättningar för ökad konkurrens och möjlighet till valfrihet för eleverna. Elevpengen omfattar för- och grundskoleverksamhet, oavsett huvudman, som har inskrivna elever från Haninge kommun. Internationella skolor omfattas också av elevpengen.

Prognosen för hur många barn och elever som beräknats inom respektive verksamhet är ett årsgenomsnitt baserat på kommunens befolkningsprognos, vilken ligger till grund för den budgetram som tilldelas barn- och förskolenämnden samt grundskolenämnden. Om antalet barn och elever blir fler än prognostiserat utgår ytterligare volymkompensation från central reserv till berörd nämnd. Om barn och elevantalet omvänt blir lägre än prognosen ska berörd nämnd återlämna motsvarande anslag till central reserv.

För 2024 fastställs nedanstående elevpeng och en jämförelse med elevpengen för 2023 enligt tabell nedan. Elevpengen är beräknad inklusive statsbidrag för maxtaxa, dock ingår inte de specialdestinerade statsbidrag som finns att söka i syfte att öka lärartätheten och minska klasserna i lågstadiet.

Elevpeng 2024

Beloppen redovisas i kronor och avser ersättning för helår.

Verksamhet	Elevpeng 2024	Förändring i % elevpeng	Jmf 2023 grundbidrag	Föräldaavgift (kr)	Prognos volym
Pedagogisk omsorg					
1-3 år	126 213 kr	3,1%	3,1%	13 720 kr	133
4-5 år	107 321 kr	3,1%	3,1%	10 290 kr	87
6-9 år	42 189 kr	3,1%	3,1%	7 790 kr	-
Förskola					
Allmän förskola	35 962 kr	4,0%	3,1%	2 573 kr	25
1-3 år	151 827 kr	4,0%	3,1%	13 720 kr	3 202
4-5 år	143 847 kr	4,0%	3,1%	10 290 kr	2 627
Fritidshem					
6-9 år	54 009 kr	6,5%	6,2%	7 790 kr	4 937
Grundskola					
År F-6	86 480 kr	6,0%	6,2%	- kr	9 190
År 7-9	128 918 kr	12,1%	6,2%	- kr	3 845
Övriga ersättningar					
Nattomsorg	65 817 kr	3,4%	3,4%	Se förskola	-

Elevpengen består av två delar: lokalersättning och grundbidrag.

- Lokalersättningen baseras på kommunens budgeterade och genomsnittliga självkostnad per individ för lokalhyror inom respektive verksamhetsform. Om förändringen av elevpengen är högre än ökningen av grundbidraget beror det på att lokalkostnader för egen kommunal verksamhet är större per capita än ökningen av grundbidraget och tvärtom om förändringen av elevpengen är lägre än ökningen av grundbidraget.
- Grundbidraget är den del av elevpengen som finansierar verksamheten exklusive lokaler. Eftersom grundbidraget är den del av ersättningen som går till verksamhet, redovisas förändringen jämfört med föregående år särskilt i tabellen ovan. Elevpengen betalas ut med 1/12-del varje månad. Om familjedaghem eller förskola själv tar in föräldraavgift, reduceras beloppen enligt avgiftskolumnen i tabellen ovan.

Momskompensation med 6 procent baserad på elevpengen, alternativt 18 procent på lokalkostnaden och 5 procent på övriga kostnader, tillkommer till huvudman annan än kommunen. Denna momskompensation återsöker kommunen vilket gör att det blir konkurrensneutralt.

För enheter i egen kommunal verksamhet görs ett avdrag från elevpengen för att finansiera den del av de centrala kostnaderna inom utbildningsförvaltningens som enbart avser den egna kommunala verksamheten. För andra anordnare ligger således ersättning för motsvarande kostnader i den elevpeng som utbetalas.

Strukturbidrag för nyanlända har tidigare fördelats inom pengsystemet. Dessa medel ska hanteras inom grundskolenämndens anslagsfinansierade ram från 2024. Grundskolenämnden beslutar om fördelningsprinciper och ramstorlek för detta bidrag.

För barn i behov av särskilt stöd gäller att det till ansökan om ersättning ska biläggas underlag som styrker barnets eller elevens behov. Om stöd beviljas upprättas ett beslut individuellt för varje barn eller elev mellan anordnaren och kommunen. Ersättningen ligger utanför elevpengen.

Grundsärskolans tilläggsanslag ligger utanför elevpengen.

Skolskjuts genom SL:s linjetrafik eller motsvarande omfattas inte av elevpengen, ej heller skolskjuts anordnad genom entreprenad (skolbuss, taxi, båt).

8.3 Interna resultatenheter

Enligt kommunallagen har nämnderna det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde. Därför ska varje nämnd se till att det finns tydliga ansvars- och befogenhetsfördelningar i verksamheten. Respektive nämnd beslutar om regler för resultatenheter samt hur resultat för enskilda resultatenheter ska hanteras mellan åren. En resultatenhet är organisatoriskt samt budget- och verksamhetsmässigt avgränsad från andra enheter.

Chef för resultatenhet ansvarar för enhetens samlade resultat för ekonomi, verksamhet och kvalitet. Resultatenheter är inte fria att köpa vissa kommungemensamma tjänster var de vill, utan måste beakta koncernnyttan i interna kommungemensamma tjänster (se nedan).

Resultatenheter har däremot möjlighet att påverka omfattning och kvalitet på de tjänster de köper inom ramen för interna överenskommelser för service och stöd.

De gemensamma tjänster som ska handlas internt inom kommunen är:

- IT-utveckling, drift och förvaltning
- Ekonomiadministration inklusive krav och inkassohantering
- Upphandling
- Personaladministration inklusive lönehantering
- Information och kommunikation
- Telefonväxel, reception och post
- Vaktmästeri och fordonshantering
- Tryckeri
- Verksamhetslokaler

Interna överenskommelser mellan kommunstyrelseförvaltningen och övriga förvaltningar tecknas och följs upp. Avtalen definierar bland annat de interna tjänsternas omfattning och kvalitet samt internpriset.

8.4 Lokalförsörjning

Roller och ansvar

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för lokalförsörjningsfrågor. Varje nämnd och förvaltning samt Tornberget har ett ansvar för att ständigt hålla frågan om ett effektivt lokalutnyttjande aktuell. I detta ansvar ingår att vid behovs- och verksamhetsförändringar noga särskilt tillvarata varje möjlighet till att minska lokalkostnaderna och ytterligare effektivisera samt om möjligt samutnyttja lokalutnyttjandet.

Idag ägs och förvaltas större delen av kommunens verksamhetslokaler av kommunens fastighetsbolag, Tornberget. Tornbergets huvuduppgift är att tillgodose kommunens behov av verksamhetslokaler och svara för byggprocessen efter beställning från kommunen.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar på kommunstyrelsens uppdrag för samordningen av kommunens lokalbehov. Kommunala lokaler som inte används tillförs kommunens

gemensamma lokalbank. Lokalbanken finansieras genom ett påslag på maximalt två procent som läggs på hyran för samtliga lokaler.

Lokalresursplanering och nyanskaffning av lokaler

I planeringen av nya lokaler krävs en effektiv lokalplaneringsprocess. Det är särskilt viktigt att de ekonomiska konsekvenserna av utbyggnaderna tidigt kan belysas och att processen stödjer frågor om delaktighet, styrning och kvalitet i beslutsunderlagen. Utgångspunkt för en effektiv lokalplaneringsprocess är lokalresursplanen, vilken tas fram varje år i samband med budgeten och som innehåller varje enskild förvaltnings behov av lokaler för såväl pågående som kommande planerad verksamhet.

Tornberget ska vara behjälplig att ta fram kostnadskalkyler för investeringarna. Respektive nämnd tar upp lokalbehovet i sin kommande investerings- och driftbudget. I underlaget till nämnden ska också ingå en redovisning av verksamhetens förändrade kostnader i övrigt. Det är viktigt att ha en mycket god framförhållning för att denna process ska fungera. För att tydliggöra beslutsordning, roller och ansvar kring anskaffningen av nya lokaler har kommunfullmäktige beslutat om en modell för investeringsprocessen i kommunen.

Investeringsprocessen

I modellen för investeringsprocessen har arbetet med investeringsprojekt delats in i fem skeden (lokalresursplanskede, programskede, förprojekteringsskede, projekteringsskede och byggskede).

Lokalresursplanskedet består av det arbete som lokalförsörjningsenheten och förvaltningarna löpande gör för att kartlägga framtida lokalbehov. Övriga fyra skeden initieras av politiska beslut vilka normalt ska fattas i samband med den årliga budgetprocessen.

Lokalförsörjningsenheten har ett övergripande ansvar för programskedet och Tornberget har ett övergripande ansvar för processen från och med förprojekteringsskedet fram till och med färdigställandet.

Om ett lokalbehov ska lösas genom inhyrning eller genom att privata intressenter ska bygga och driva verksamheten ska detta normalt beslutas innan programskedet startas.

Avställning av lokaler

Nämnderna har rätt att ställa av lokal eller del av lokal, där hyresgästen slipper fortsatt kostnadsansvar, vid varje kvartalsskifte med minst tre månaders framförhållning. Vid avställning av del av lokal ska denna utgöra en avskild eller enkelt avskiljbar del av lokalen som är möjlig att upplåta till annan hyresgäst. Bedömningen avgörs från fall till fall av kommunstyrelseförvaltningen i samråd med respektive förvaltning.

Inhyrning av lokal

Förslag till inhyrning av ny lokal anmäls alltid till kommunstyrelseförvaltningen, enheten för lokalförsörjning på ekonomiavdelningen, som ansvarar för förhandlingen med hyresvärden. I kommunstyrelsens delegationsordning finns det reglerat vem som får besluta om inhyrning av lokaler.

Anpassning i lokaler som ägs av Tornberget

Vid större anpassningar ska samma hantering gälla som för beställning av ny lokal (se ovan). Huvudprincipen är även här att beställande förvaltning och nämnd har den framförhållningen att beslut om nya lokaler tas i samband med den årliga budgetprocessen.

Samtliga beställningar, även mindre verksamhetsanpassningar skall godkännas av lokalförsörjningschef på kommunstyrelseförvaltningen tillsammans med berörd förvaltningschef. Eventuella kapitalkostnader alternativt förändrade driftkostnader (hyra) belastar sedan beställande nämnd från tidpunkten för färdigställande.

Reinvesteringar i byggnader

Investeringar i fastigheter som ägs av Tornberget och som är nödvändiga ur ett fastighetstekniskt perspektiv eller där rationaliseringar i byggteknik kan uppnås initieras av Tornberget. Innan insats påbörjas ska samråd ha skett med berörd förvaltning. Kapitalkostnaden för reinvesteringen belastar hyresgästen när ombyggnaden är färdigställd. Större reinvesteringsprojekt som Tornberget initierar ska tas upp i den årliga budgetprocessen.

8.5 Delegationsordning och attestreglemente

För en fungerande intern kontroll och styrning är det viktigt att det finns fungerande och kompletta delegationsordningar för varje nämnd. Ansvar för kommunens verksamheter ligger på nämnder och styrelse. Genom att delegera ansvaret ut i tjänstemannaorganisationen, utförs arbetsuppgifterna på rätt nivå och på rätt sätt av dem som arbetar i verksamheten. Varje nämnd ska aktualitetspröva och uppdatera sin delegationsordning årligen.

I kommunens attestreglemente och dess tillämpningar anges vilka som får beslutsattestera, vad attest innebär och vilka beloppsgränser som finns för beslutsattestanter. Den som själv har konsumerat, använt, tagit en vara eller tjänst i bruk får inte beslutsattestera fakturan. Beslutsattestant ska ha kompetens för uppgiften samt ha ansvar för den budget som ska debiteras.

Varje år upprättar respektive nämnd en aktuell attestförteckning, där det framgår vilka som har beslutsattest enligt attestreglementet samt vem som ersätter ordinarie attestant vid dennes frånvaro. Attestförteckningen ska vara anpassad till nämndens organisation och modell för ekonomisk styrning. Attestreglemente och dess tillämpning finns på kommunens webbsida bland styrdokument.

8.6 Driftbudget

Kommunen budgeterar generellt med ett resultat om minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag enligt rekommendationer från Sveriges Kommuner och Regioner. Resultatmålet är en nivå som Sveriges Kommuner och Regioner rekommenderar för att kommuner ska behålla värdet på sina anläggningstillgångar, möjliggöra självfinansiering av investeringar och för att ha en marginal för oförutsedda kostnadsökningar eller intäktsminskningar. Det budgeterade resultatets andel av skatteintäkter och generella statsbidrag kan variera något mellan enskilda år, beroende av kommunens kortsiktiga ekonomiska förutsättningar. Dock ska respektive års budget vara i linje med riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

När kommunfullmäktige har fattat beslut om mål och budgetramar har respektive nämnd och styrelse i uppgift att upprätta en mer detaljerad budget uppdelad på intäkter och kostnader. Det ingår i nämndernas uppdrag att utveckla sin verksamhet utifrån tilldelad budgetram och att anpassa sin ekonomi och sin verksamhet för att uppfylla fullmäktiges mål, politisk plattform samt kommunövergripande program. Respektive nämnd bör ha en reserv för att kunna parera oförutsägbara kostnadsökningar eller intäktsminskningar samt avvikelser i förhållande till satta mål. Reserven disponeras då av nämnden som beslutar om och när reserven ska användas.

Nämndens detaljplanering i nämndplan med budget beslutas av nämnden årligen senast den 30 november respektive år.

Resultatöverföring

Kommunens nämnder har ett ekonomi-och verksamhetsansvar som sträcker sig längre än det enskilda budgetåret för att uppfylla den politiska ledningens vision och fullmäktiges mål. Grundprincipen är att nämnderna för med sig hela eller del av över- eller underskott avseende ekonomi till kommande verksamhetsår. Detta under följande förutsättningar:

- Fullmäktige anser att resultatöverföringen är rimlig relaterat till hur nämndens överskott eller underskott har uppstått. Nämndens behov av resultatöverföring ska motiveras.
- Om en nämnds överskott ska föras över till nästa års nämndbudget, ska kommunen minst har motsvarande ekonomiska utrymme i kommunens totala budget.
- Resultatöverföring från föregående år får inte tas i anspråk eller belasta i kommande årsbudget förrän beslut om resultatöverföring fattats av fullmäktige.
- Beviljad resultatöverföring (överskott) får inte användas för verksamhet som bidrar till att nämndens rambehov ökar kommande år.
- Beviljad resultatöverföring (överskott) ska användas på ett sätt som bidrar till effektiv verksamhet och resursanvändning samt till uppfyllelse av fullmäktiges mål.
- Överskott från driftbudgeten för innevarande och tidigare år får inte användas till investeringar.
- Om en nämnd har underskott ska detta återbetalas, d.v.s. belasta nämndens budget, under kommande år. Maximalt antal år att dela upp underskott är tre år, efter beslut fattat av fullmäktige.

Eftersom budgetramarna utgör gräns för kommunens ekonomiska resurser kommer tilläggsanslag under innevarande budgetår i princip inte att beviljas. Det gäller både drift- och investeringsbudget.

Ramjusteringar under löpande verksamhetsår

Kommunstyrelsen kan besluta om ramjusteringar mellan nämnder och styrelse under innevarande budgetår. Sådana ramjusteringar kan inte innebära att kommunens totala ram utökas utan motsvarande beslut om finansiering. Kommunstyrelsen kan även ramjustera avseende elevpengsystemet mot central reserv.

Kommunstyrelsens driftbudgetreserv

I enlighet med kommunallagen ska kommunstyrelsen leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen ska även göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd, såsom omfördelning av medel mellan nämnder i förhållande till de ramar som föreskrivs i Mål och budget. Syftet med kommunstyrelsens reserv ska definieras i respektive års Mål och budget i kapitel ekonomiska driftramar per nämnd och bolag.

Omfördelning av kommunstyrelsens reserv kan ske under följande förutsättningar:

- Kommunfullmäktige har avsatt medel för budgetåret till kommunstyrelsens reserv.
- Beviljade medel från reserven ska användas på ett sätt som bidrar till samordning av kommunstyrelsens övergripande uppdrag enligt ovan.
- Beviljade medel ur reserven ska föregås av framskrivning av behov i förhållande till reservens syfte samt formellt beslutas av kommunstyrelsen. Om medel ska fördelas till

en annan nämnd ska beslut i kommunstyrelsen föregås av nämndbeslut.

8.7 Investeringsbudget

Kommunens investeringsbudget fördelas per nämnd och ligger till grund för sådana inköp som redovisningsmässigt betraktas som materiella anläggningstillgångar. Varje nämnd beslutar själv vilka investeringsmedel som ska äskas och hur investeringsbudgeten ska fördelas om inte kommunfullmäktige beslutat annat. Investeringsbudgeten kan vara riktad till specifika investeringsprojekt eller som en gemensam budgetpost. Varje projekt som tilldelas investeringsmedel får ett projektnummer som alltid ska användas när kostnader och intäkter bokförs för investeringen.

I kommunen ska investeringsbudget för inköp som uppfyller kriterierna ovan finnas. Om investeringsbudget inte finns måste inköpet ändå bokföras som en investering. Inköp får inte belasta driften i de fall kriterierna för materiell anläggningstillgång uppfylls. Om investeringsbudget saknas eller är förbrukad, men verksamheten ändå bedömer att de behöver göra inköp sin klassificeras som en anläggningstillgång måste det finnas ett prognostiserat överskott i driftbudgeten motsvarande hela investeringens storlek.

Materiell anläggningstillgång

En materiell anläggningstillgång är en fysisk tillgång såsom till exempel markreserv, standardförbättringar i annans fastighet, gator, parker, maskiner, inventarier och fordon. Inköp i Haninge kommun är en materiell anläggningstillgång och därmed en investering, när den uppfyller samtliga av följande kriterier:

- Tillgången har ett väsentligt anskaffningsvärde
- Belopp för inköpet ska överstiga 25 000 kr (exkl. moms)
- Det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna eller den servicepotential som har samband med innehavet kommer kommunen till del
- Anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt
- Tillgången är avsedd för stadigvarande bruk
- Tillgången har en nyttjandeperiod på minst tre år

Alla inköp avseende denna typ av varor som uppfyller kriterierna ovan, ska redovisas som materiell anläggningstillgång. Uppfylls inte kriterierna ska inköpet belasta driften, det vill säga kostnadsföras direkt.

Flera inköp av mindre värde kan ses som en investering om det finns ett naturligt samband. Naturligt samband innebär att det finns ett funktionellt eller fysiskt samband mellan inköpen. Samtliga kriterier ovan ska vara uppfyllda. Exempel på inköp som har ett naturligt samband och som ska aktiveras som anläggningstillgång är inköp av bord och stolar till ett konferensrum eller inredning till en nybyggd skola.

Kapitaltjänstkostnader - Avskrivning och internränta

Kapitaltjänstkostnader avser kostnader för avskrivningar och internränta. När en investering är klar läggs en anläggningstillgång upp i ekonomisystemet och kapitaltjänstkostnaderna börjar belasta enheten månaden efter det att anläggningen tagits i bruk.

Under anläggningens nyttjandeperiod görs avskrivningar med lika stora belopp varje månad. Internränta beräknas månadsvis på anläggningens värde. Både avskrivning och internränta belastar enheten som gör investeringen som driftskostnader. Innan beslut om en investering

tas ska kapitaltjänstkostnad alltid kalkyleras och beaktas i driftbudgeten under hela nyttjandeperioden.

Kommunen tillämpar komponentavskrivningar där det är tillämpligt, främst för investeringar inom byggnader, gator, vägar och markanläggningar. Komponentavskrivningar innebär att olika komponenter inom en anläggning skrivs av med olika avskrivningstider.

Kommunstyrelsens investeringsbudgetreserv

I enlighet med kommunallagen ska kommunstyrelsen leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten. Kommunstyrelsen ska även göra framställningar i målfrågor som inte är förbehållna annan nämnd, såsom omfördelning av medel mellan nämnder i förhållande till de ramar som föreskrivs i Mål och budget.

Omfördelning av kommunstyrelsens reserv kan ske under följande förutsättningar:

- Kommunfullmäktige har avsatt medel för budgetåret till kommunstyrelsens investeringsreserv.
- Beviljade medel från reserven ska användas på ett sätt som bidrar till samordning av kommunstyrelsens övergripande uppdrag enligt ovan.
- Beviljade medel ur reserven ska föregås av framskrivning av behov i förhållande till reservens syfte samt formellt beslutas av kommunstyrelsen. Om medel ska fördelas till en annan nämnd ska beslut i kommunstyrelsen föregås av nämndbeslut.

Kommunstyrelsens budget för strategiska markförvärv

I enlighet med reglerna för investeringsbudget och investeringsreserv ska kommunstyrelsen leda arbetet med och samordna utformningen av övergripande och strategiska mål, riktlinjer och ramar för styrningen av hela den kommunala verksamheten. En del av denna strategiska styrning är att om tillfälle dyker upp ha möjligheten att göra strategiska markförvärv för budgeterade medel för markförvärv.

Beviljade medel ur markförvärvs budgeten ska föregås av framskrivning av behov i förhållande till reservens syfte samt formellt beslutas av kommunstyrelsen innan förvärvet sker.

Ramjusteringar under löpande verksamhetsår

Kommunstyrelsen kan besluta om ramjusteringar mellan och inom nämnder och styrelse under innevarande budgetår med upp till 10 procent av respektive investeringsvolymen för aktuellt år, från 2023 och tills vidare. Sådana ramjusteringar kan inte innebära att kommunens totala investeringsram utökas utan motsvarande beslut om finansiering.

8.8 Förvaltningsledningens rapporteringsskyldighet

Förvaltningschef ansvarar inför sin nämnd att budgeten hålls samt att nämnden bidrar enligt plan till måluppfyllelse. Förvaltningschef är skyldig att skyndsamt rapportera ekonomisk obalans eller verksamhetsrelaterade avvikelser till nämnd.

Om prognosen för året visar på ekonomiskt underskott eller risk för att nämnden inte kommer att bidra enligt plan till måluppfyllelse, ska handlingsplan med åtgärdsförslag tas fram. Om politiskt beslut behövs för att hantera avvikelse eller obalans ska förvaltningen föreslå åtgärder till nämnd. Det ska tydligt framgå vilka åtgärder som kommer att vidtas,

vilken kostnadsbesparing, intäktsökning eller måluppfyllelse som kommer att säkerställas samt när den ekonomiska eller målrelaterade effekten kommer att få faktiskt genomslag.

Nämndens beslut om åtgärdsplan ska rapporteras till kommunstyrelsen.

För resultatenheter, avdelningar eller motsvarande inom nämndens ansvarsområde där budget överskrids eller åtaganden och aktiviteter avviker mot beslutade strategier och mål ska ansvarig förvaltningsledning vidta motsvarande åtgärder som krävs för att återställa balans i budget och verksamhet.

8.9 Tidplan för uppföljning och rapportering av Mål och budget

Resultatuppföljning av ekonomi och mål samt analys av åtgärder vid avvikelser är en viktig del i styrningen och en förutsättning för decentralisering av ansvar och befogenheter. En detaljerad beskrivning av rapporternas innehåll framgår i riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll.

Kommunstyrelsen har beslutat i riktlinjen att nämnderna ska lämna sina uppföljningar till kommunstyrelseförvaltningen. Respektive förvaltning ska följa kommunstyrelsens tidplaner och anvisningar.

Delårsuppföljning och årsredovisning upprättas även för, och beslutas i nämnder och styrelse inför beslut i kommunstyrelsen och fullmäktige.

Tidplan för uppföljning och rapportering av Mål och budget 2024–2027 framgår nedan:

- Månadsuppföljningar rapporteras till kommunstyrelsen per 31 mars, 31 juli, 31 oktober och 30 november.
- Tertiärrapport 1 rapporteras till kommunstyrelsen per 30 april
- Delårsuppföljning rapporteras till kommunfullmäktige per 31 augusti. Delårsuppföljningen utgör det delårsbokslut som regleras i kommunallagen och enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning.
- Årsredovisning rapporteras till kommunfullmäktige per 31 december.
- Bokslutskommunikén rapporteras till kommunstyrelsen månaden före årsredovisningen beslutas. Kommunikén är kommunstyrelseförvaltningens sammanfattande bild av Haninge kommuns preliminära bokslut respektive år. Avsikten är att presentera kommunens preliminära bokslut i avvaktan på den sammanställda redovisningen i årsredovisningen samt den externa revisionens granskning.

Detaljerade tidplaner och anvisningar upprättas varje år inför dessa uppföljningar, för kommunen som helhet samt för nämnder och styrelse.

Nämnder och styrelse ska utöver att följa upp verksamhet och ekonomi även följa upp utvecklingen av kvalitet och kvantitet i sin verksamhet och rapportera större avvikelser gentemot uppsatta mål och kvalitetsindikatorer. Detta ska följas upp vid uppföljningstillfällena tertiärrapport 1, delårsuppföljning och årsredovisning.

